VNIVERSITAT DE VALÈNCIA

Guia Docent
44190 Actualitzacions i avanços en les aproximacions biopsicosocials a la salut i la malaltia

FITXA IDENTIFICATIVA

Dades de l'Assignatura

Codi	44190
Nom	Actualitzacions i avanços en les aproximacions biopsicosociales a la salut i la malaltia
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2021 - 2022

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2191 - M.U. en Psicologia General Sanitària	Facultat de Psicologia i Logopèdia	2	Primer quadrimestre
2244 - M.U. en Psicologia General Sanitària	Facultat de Psicologia i Logopèdia	1	Segon quadrimestre
3150 - Psicologia Clínica i de la Salut	Escola de Doctorat	0	Anual

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2191 - M.U. en Psicologia General Sanitària	5 - Actualitzacions i avanços en les aproximacions biopsicosocials a la salut i la malaltia	Optativa
2244 - M.U. en Psicologia General Sanitària	5 - Actualitzacions i avanços en les aproximacions biopsicosocials a la salut i la malaltia	Optativa
3150 - Psicologia Clínica i de la Salut	1 - Complements de Formació	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
ATIENZA GONZALEZ, FRANCISCO L.	295 - Personalitat, Avaluació i Tractaments Psicològics
COSTA FERRER, RAQUEL	268 - Psicobiologia

RESUM

En esta assignatura es farà especial insistència en el coneixement i comprensió de la salut des d'una perspectiva integral que incloga aspectes biològics, psicològics i socials. S'aprofundira en els principals avanços que des d'estos camps s'estan fent en el camp de la psicologia sanitària. Així per exemple, s'estudien els Factors de vulnerabilitat i resistència a l'estrés, l'estudi dels biomarcadores que ens permeten detectar-los i les principals tècniques d'avaluació neuropsicológica de trastorns d'estrés.

També s'estudien les repercussions psicobiológicas que pot tindre l'ús de la farmacoteràpia i que un psicòleg sanitari ha de conéixer. A més, s'oferix a l'alumno/a una visió conjunta i integrada dels principals aspectes que ha de conéixer un professional per a poder planificar la intervenció a realitzar amb persones amb un trastorn per consum de substàncies, com és: ser capaç de seleccionar i dur a terme les principals estratègies encaminades a incrementar en el pacient la seua predisposició al canvi, conéixer el maneig i utilitat dels instruments que poden utilitzar-se en l'avaluació d'un pacient amb una conducta addictiva i conéixer els principals tractaments i estratègies d'intervenció psicològica que gaudixen del major nivell d'evidència científica en el tractament de l'addicció.

També es dedica un espai a estudiar quins factors psicosocials estan associats amb la salut i la malaltia i fonamentalment a la importància que el suport social té en la promoció de la salut i el benestar de les persones.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

No hi ha requisits previs.

COMPETÈNCIES

2191 - M.U. en Psicologia General Sanitària

- Preocupació per l'èxit d'un treball de qualitat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d?estudi.
- Que els estudiants siguen capaços d?integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d?una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l?aplicació dels seus coneixements i judicis.

- Posseir i comprendre coneixements que aportin una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i / o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
- Tenir domini en habilitats de comunicació oral efectiva en múltiples formats (per exemple, discussió de grup, debat, conferència, etc.) i per a múltiples propòsits (per exemple, informar defensar, explicar, persuadir, argumentar, ensenyar, etc.).
- Adquirir, desenrotllar i posar en pràctica un concepte de salut integral, on tinguen cabuda els components biopsicosocials de la mateixa, d'acord amb les directrius establides per l'OMS.
- Coneixement de les obligacions i responsabilitats del personal sanitari relatives a la confidencialitat de la informació i de la protecció de dades personals dels pacients i les pacients.
- Formular hipòtesi de treball en investigació i arreplegar i valorar de forma crítica la informació per a la resolució de problemes, aplicant el mètode científic.
- Conéixer en profunditat la naturalesa psicològica dels trastorns del comportament humà.
- Conéixer en profunditat els factors psicosocials associats als problemes de salut i malaltia.

RESULTATS DE L'APRENENTATGE

- Identificar i definir els components biopsicosocials de la salut i la malaltia.
- Identificar factors relacionats amb l'estrès i de les seues conseqüències en la salut.
- Identificar els fonaments, conceptes i models teòrics associats a la salut i la malaltia.
- Ser capaç de seleccionar i dur a terme les principals estratègies encaminades a incrementar en el pacient la seua predisposició al canvi.
- Conèixer el maneig i utilitat dels instruments i estratègies d'intervenció que poden utilitzar-se en el tractament de les addiccions.
- Conèixer els principals mecanismes explicatius que s'han proposat de l'efecte positiu del suport social en la salut i el benestar.
- Conèixer l'interès del suport social com a eina per a la intervenció, així com les característiques i formats d'aquest tipus d'intervenció.
- Ser capaç d'identificar els factors psicobiològics de vulnerabilitat i resistència a l'estrès, amb la finalitat de millorar la salut. Conèixer i utilitzar els diferents biomarcadors que poden ser emprats en el procés d'estrès.
- Ser capaç de dur a terme una avaluació neuropsicológica completa de l'estrès i els seus efectes en cervell.
- Ser capaç d'identificar i destriar els efectes terapèutics dels psicofarmacs dels secundaris, així com integrar aqueixa informació en les estratègies d'intervenció utilitzades.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Importància de l'estrés i les seues conseqüències en psicologia de la salut.

1. Principals teories sobre les relacions entre estrés i salut.
1.1 L'estrés com a resposta psicofisiològica.
1.2 L'estrés com a estímul 1.3.-El estrés com a transacció.

2. Estrés i malaltia: processos psicològics
2.1 Processos cognitius, estrés i salut
2.2 Processos emocionals, estrés i salut
2.3 Processos comportamentals, estrés i salut

3. Factors de vulnerabilitat i factors de protecció enfront de l'estrés
3.1 Personalitat: Els cinc "grandes" trets de personalitat, la personalitat, abecedari (A,B,C,D...) , la resistència, l'optimisme, locus de control.
3.2 Estratègies d'afrontament
3.3 Suport social
3.4 Técnicas de maneig de l'estrés

2. Factors de vulnerabilitat i resistència a l'estrés, biomarcadores i avaluació neuropsicológica de trastorns d'estrés

2.1 La respostes psicobiológica d'estrés: una resposta coordinada: Bases neurales de la resposta d'estrés. Resposta del sistema nerviós autònom (SNA) . Resposta hormonal. Resposta immunològica.
2.2 La cronificació de la resposta d'estrés i les seues implicacions sobre la salut.
2.3 Estrés i la seua relació amb trastorns:
2.3.1 Sistema Cardiovascular: Hipertensió i factors de risc.
2.3.2 Sistema Digestiu: Digestió, resposta hormonal i SNA. Diabetis. Síndrome metabòlica. Trastorns gastrointestinals funcionals.
2.3.3 Estrés i trastorns de son associats

3. Acostament als efectes psicobiológicos de la farmacoteràpia

1. Introducció a la farmacoteràpia en el tractament dels trastorns mentals.
- Patologia sinàptica i malaltia mental
- La neurogénesis com a diana per al tractament de la malaltia mental
- Epigenètica i diferències individuals
- Biomarcadores
- Estimulació magnètica transcranial i estimulació cerebral profunda
- Disminució de l'estigma associat a la malaltia mental

2. Noves aproximacions al tractament dels trastorns mentals amb psicofàrmacs i problemàtica associada als seus efectes secundaris
- Depressió i antidepressius. Línies d'investigació actuals en la busca de nous antidepressius
- Esquizofrènia i antipsicòtics. Línies d'investigació actuals en la busca de nous fàrmacs per a l'esquizofrènia

3. Neurobiologia de la por i models animals. Intervencions farmacològiques en la consolidació i extinció de la memòria de la por.
- Neurobiologia de la por i models animals
- Intervencions farmacològiques: Efectes del propanolol sobre la consolidació de la memòria de la por
- Evidències en models animals
- Estudis clínics
- Limitacions

4. Estudi de la naturalesa psicològica del comportament humà i dels seus trastorns: les conductes addictives.

1. Xarxa assistencial en conductes addictives. On es treballa i què m'exigixen?
2. La predisposició al canvi: Estadis, Processos i Nivells de canvi.
3. Entrevista i teràpia motivacional en addiccions.
4. Protocols d'avaluació i diagnòstic dels trastorns per l'ús de substàncies, trastorn de joc i addiccions tecnològiques.
5. Protocolos de tractament basat en l'evidència en conductes addictives (trastorns per consuno de substàncies, trastorn de joc i addiccions tecnològiques)

5. Factors psicosocials associats a la salut i a les malalties: la importància del suport social

1. Antecedents i definició del suport social
Els precedents en l'estudi del suport social: Estudis epidemiològics, estudis sobre l'estrés i el moviment de salut mental comunitària
La definició de suport social

2. Estrés, salut i benestar; l'efecte del suport social
Model d'efectes protectors (buffer)
Model d'efectes principals

3. Avaluació del suport social
Perspectiva estructural i perspectiva funcional
Instruments d'avaluació del suport social

4. El suport social com a ferramenta d'intervenció; grups de suport i ajuda mútua
Intervencions basades en el suport social
Intervencions diádicas
Grups de suport
Grups d'ajuda mútua

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	60,00	100
Elaboració de treballs en grup	10,00	0
Elaboració de treballs individuals	10,00	0
Estudi i treball autònom	20,00	0
Lectures de material complementari	5,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	10,00	0
Preparació de classes de teoria	10,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	10,00	0
Resolució de casos pràctics	15,00	0
TOTAL	**150,00**	

METODOLOGIA DOCENT

L'aprenentatge en grup amb el professor. En la classe presencial s'utilitzarà el model de classe magistral, indicant-se als alumnes aquells recursos més recomanables per a la preparació posterior del tema en profunditat.

. Tutories reglades. El professorat guia l'alumne en la construcció del seu coneixement; ho orienten en l'elaboració dels treballs, resolen dubtes o dificultats relacionades amb la matèria. Es faran en grups per a resoldre problemes, dirigir treballs, etc.

. Aula virtual (http://pizarra.uv.es.) . En este espai virtual, els alumnes poden trobar documents, informació o notícies rellevants de les assignatures que els professors depositen.

. Elaboració de casos i supòsits en grup.

. Estudi de casos, resolució d'exercicis i problemes, per a estimular l'aprenentatge basat en problemes, orientat a projectes i cooperatiu per mitjà de la utilització de grups interdisciplinaris, sessions de pràctiques, i la realització de treballs grupals.

. Elaboració de trballs individuals i grupals.

AVALUACIÓ

SISTEMES D'AVALUACIÓ

Valoració de continguts teòrics i pràctics per mitjà de prova escrita d'alternatives de resposta. Assistència a seminaris/conferencies. Activitats.

PONDERACIÓ

Valoració de continguts teòrics i pràctics mitjançant prova escrita d'alternatives de resposta (50% de la qualificació final, recuperable). Assistència a seminaris/conferencies (5% de la qualificació final, no recuperable). Activitats d'aula (45% de la qualificació final). En segona convocatòria, les activitats que consistisquen en tasques a realitzar fora de l'aula seran recuperables. En segona convocatòria, les activitats que consistisquen en tasques a realitzar a l'aula seran recuperables si les característiques de les mateixes ho permeten.

REQUISITS MÍNIMS

Per a superar l'assignatura en 1ª o 2ª convocatòria, serà necessari aconseguir un domini mínim del 50% en la valoració de continguts teòrics i pràctics mitjançant prova escrita d'alternatives de resposta (50% de la qualificacció final, recuperable).

SISTEMA DE QUALIFICACIÓ
La qualificació de l'assignatura quedarà sotmesa al que disposa el Reglament d'avaluació i qualificació de la Universitat de València per a títols de Grau i màster (ACGUV 108/2017).
Només se sumaran els diferents apartats previstos en l'avaluació quan es superen els requisits mínims establits.
La concessió d'una Matrícula d'Honor, es basarà en la normativa respecte d'això de la Universitat de València, que té en compte el nombre de Matrícules d'Honor per grup. La valoració de continguts teòrics i pràctics per mitjà de prova escrita d'alternatives de resposta, inclourà també una pregunta de desenrotllament que pot ser considerada per a la concessió de Matrícula d'Honor (MH). Respecte d'això, es partirà del número de MH que puguen atorgar-se en cada un dels grups. Basant-se en això, es valorarà la possibilitat de concedir la MH a l'alumnat basant-se en la nota total obtinguda per l'alumnat sobre 10 punts, i només en aquells casos en què la dita nota siga de 9 punts o superior. Per a poder optar a Matrícula d'Honor l'alumnat haurà d'haver omplit la pregunta de desenrotllament la valoració de la qual servirà per a determinar l'assignació de la Matrícula d'Honor en aquells casos en què l'alumnat que puga accedir a la mateixa siga superior al de matrícules d'honor que puguen atorgar i/o en cas d'empat en la nota obtinguda per l'alumnat sobre 10 punts.
En l'acta de l'assignatura s'incorporarà la qualificació obtinguda en primera convocatòria d'acord amb les regles següents:

- Si no hi ha qualificació de l'apartat d'avaluació de valoració de continguts teòrics i pràctics per mitjà de prova escrita d'alternatives de resposta, la qualificació serà NO PRESENTAT, amb independència de l'assistència a seminaris/conferencies i d'activitats realitzades.

- Si hi ha qualificació en l'apartat d'avaluació de valoració de continguts teòrics i pràctics per mitjà de prova escrita d'alternatives de resposta, i este no aconseguix els requisits mínims, es farà constar SUSPENS i nota numèrica en base 10 de la qualificació d'este apartat.

En segona convocatòria, es procedirà d'acord amb les regles següents:

- Si no hi ha qualificació de l'apartat d'avaluació de valoració de continguts teòrics i pràctics per mitjà de prova escrita d'alternatives de resposta, la qualificació serà NO PRESENTAT, amb independència de l'assistència a seminaris/conferencies i d'activitats realitzades.

- Si hi ha qualificació en l'apartat d'avaluació de valoració de continguts teòrics i pràctics per mitjà de prova escrita d'alternatives de resposta, i este no aconseguix els requisits mínims, es farà constar SUSPENS i nota numèrica en base 10 de la qualificació d'este apartat.

- Si hi ha qualificació en l'apartat d'avaluació de valoració de continguts teòrics i pràctics per mitjà de prova escrita d'alternatives de resposta, i este aconseguix els requisits mínims, se sumarà la valoració per assistència a seminaris/conferencies i/o valoració d'activitats.

La consulta i impugnació de la qualificació obtinguda en tasques d'avaluació, quedarà sotmesa al que disposa el Reglament d'Impugnació de Qualificacions (ACGUV de 29 d'abril de 2008) http://www.uv.es/=sgeneral/Reglamentacio/Doc/Estudis/C9.pdf

REFERÈNCIES

Bàsiques

- b1 Becoña Iglesias, E. y Cortés Tomás, M.T. (coords) (2008). Guía clínica de intervención psicológica en adicciones. Barcelona: Socidrogalcohol-Plan Nacional sobre Drogas. -Cap 1 (Págs. 13 a 21) y Cap 3 (Págs.41 a 69)
- b2 Bobes J., Bascaran, M.T., Bobes-Bascarán, M.T., Carballo, J.L., Díaz, E.M., Flórez, G., García-Portilla, M.P. & Sáiz, P.A. (2007). Valoración de la gravedad de la adicción: aplicación a la gestión clínica y monitorización de los tratamientos. Madrid: Plan Nacional sobre Drogas. Cap 1 (págs. 11 a 15) y Cap 3 (págs. 77 a 104)
- b3 Becoña Iglesias, E. y Cortés Tomás, M.T (coord.). (2011). Manual de adicciones para psicólogos especialistas en psicología clínica en formación. Valencia: Socidrogalcohol. Cap 4 (Págs. 65 a 80); Cap 5 (Págs.81 a 95) y Cap 7 (Págs.113 a 141).
- b4 Sandi, C., Venero, C. y Cordero, M.I. (2001). Estrés, memoria y trastornos asociados. Ariel Neurociencia.
- b5 Lila,M y Gracia,E (1996) La integración de los sistemas formales e informales de apoyo social. Informació Psicologica, 58, 28-34
- b6 Lila,M.;Gracia,E & Murgui,S (2013). Psychological adjustment and victim-blaming among intimate partner violenceoffenders: The role of social support and stressful life events. The European Journal of Psychology Applied to Legal Context 5, 147-153
- b7 Stahl SM (2019). Casos clínicos. Psicofarmacología esencial de Stahl. Ed. Aula Medica
- b8 Stahl, SM(2014) . Guía del prescriptor. Ed. Aula Médica
- b9 R.J. y Baum, A.B. (2011): The Handbook of Stress Science. Biology, Psychology and Health. New York: Springer Publishing Company.
- b10 Ogden, J. (2007): Health Psychology. A Textbook. New York: McGrawHill, Open University Press.

Complementàries

- c1 Simpkins A, Simpkins AM. (2013) Neuroscience for clinicians. Ed. Springer
  Muse M., Moore BA. (2012) Handbook of clinical psychopharmacology for psychologists. John Wiley & Sons.
  Stolerman IP (2010) Encyclopedia of Psychopharmacology. Ed. Springer.
- c2 Hofmann SG, Otto MW, PollackMH, Smits JA. (2015) D-cycloserine augmentation of cognitive behavioral therapy for anxiety disorders: an update. Curr Psychiatry Rep. 17(1): 532. doi: 10.1007/s11920-014-0532-2. Review.
- c3 PURVES, D., AUGUSTINE, G.J., FITZPATRICK, D., HALL, W.C., LAMANTIA, A-S., MOONEY, R.D., PLATT, M.L. y WHITE, L.E. (2018). Emotion (cap. 31). En: Neurosciences, 6ª ed. Sunderland, MA: Sinauer Associates.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern